

N:o 21.

Af herr **Hedborg**, *angående skrifvelse till Konungen med begäran om framläggande af förslag till ändring af förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903.*

Grundprincipen för skogslagstiftningen i vårt land liksom i många andra länder är, att den enskildes förfoganderätt till sin skog är från synpunkten af det allmänna bästa i ett eller annat afseende inskränkt. Till förekommande af skogens vanvård gälla i vårt land olika lagar för olika trakter, och bland dessa lagar vill jag härigenom påkalla uppmärksamheten å den för Norrbottens och Västerbottens kustland gällande, nämligen kungl. förordningen angående åtgärder till förekommande af öfverdrifven afverkning å ungskog inom Västerbottens och Norrbottens län den 24 juli 1903.

Vid nästlidet års lagtima riksdag väcktes i Andra Kammaren en motion angående revision af denna förordning, och till Kungl. Maj:t ingåfvos förra året petitioner från en mängd hemmansägare i Väster- och Norrbotten angående upphäfvande eller ändring i densamma.

Motionen blef efter afstyrkande af lagutskottet af Riksdagens båda kamrar afslagen, och någon åtgärd med anledning af petitionerna har ej vidtagits.

De i motionen afsedda ändringarna gingo enligt min mening

i den riktning, att det med förordningen afsedda skydd för skogen skulle nästan alldeles försvinna.

Men det missnöje, som råder mot en del af förordningens bestämmelser, är dock enligt min åsikt delvis berättigadt, och jag skall i det följande söka visa i hvilket afseende ändringar i förordningen äro af förhållandena påkallade.

Enligt förordningen får barrträd, som är undermåligt, det vill säga sådant träd, som afverkadt ej håller i genomskärning tjuguen centimeter på ett afstånd af 4,75 meter från storändan, icke utan särskildt i förordningen angifvit tillstånd framforslas till såginrättning.

Detta tillstånd kan under vissa förutsättningar erhållas af revirförvaltaren, som för tillståndets meddelande har att undersöka hemmansägarens skogsområde och därför åtnjuta viss ersättning af hemmansägaren.

I första § i förordningen stadgas följande undantag från skyldighet att begära tillstånd, nämligen: »Dock vare hemmansägare eller åbo ej förment att, äfven utan sådant tillstånd, af hemmanets skog, till oundgängligt husbehof, låta försåga undermåligt virke å sådana såginrättningar, hvilka ej äro afsedda till försågning af virke för export (husbehofssågar).»

I allmänhet ligga de sågar, som äro afsedda till försågning af virke till export (exportsågar) vid kusten. Men det finnes uppe i landet många sågar, där virke sågas utom till husbehof äfven till export.

Hemmansägarna anse, att det ej borde förmenas dem, som bo vid eller i trakten omkring dylika sågar, att försåga det underundermåliga virke, som är för deras husbehof oundgängligt, utan att särskildt tillstånd utverkas.

Att en mängd virke, enligt uppgift afsedt till husbehof, vid dessa sågar tagits i beslag samt dömts förbrutet, är just hvad som framkallat stor ovilja mot förordningen.

Skulle det tillåtas hemmansägaren att vid dylika sågar försåga det undermåliga virke, han för sitt hemman behöfde utan att söka tillstånd och för dess erhållande orsakas utgifter, vore en stor del af missnöjet med förordningen aflägsnad.

Detta skulle kunna ske därigenom, att hemmansägaren finge rätt att vid hvilken såg som helst försåga det undermåliga virke,

som han oundgängligen behöfde å sitt hemman för byggnader, broar etc.

Till förekommande af missbruk måste dock en kontroll anordnas, och den skulle lämpligen kunna ske så, att hemmansägaren, därest han vill till dylik såginrättning forsla undermåligt virke, åläggas skyldighet att till vederbörande revirförvaltare före framforslandet ingifva uppgift angående den mängd undermåligt virke, han oundgängligen behöfde för sitt hemman få försågådt, samt bevis från två trovärdiga män i grannskapet, att uppgiften vore med verkliga förhållandet öfverensstämmande, och hade revirförvaltaren, sedan allt det anmälda virket framforslats till sågen och innan sågningen började, att låta genom en skogstjänsteman med särskildt kronomärke stämpla virket.

Tillstånd har vid något tillfälle af revirförvaltare lämnats hemmansägare att till exportsåg framforsla undermåligt virke för byggnadsändamål, under det andra hemmansägare nekats tillstånd. Men hvad som medgifves den ene bör naturligtvis tillåtas den andre, då förutsättningarna äro lika.

Det är äfven ett annat förhållande i förordningen, som tarfvar rättelse, och det är försäljning af enligt förordningen beslagtaget virke.

Jag tillät mig vid förra årets lagtima riksdag väcka motion om en allmän lagstiftning om beslag.

Lagutskottet ansåg, att den frågan borde upptagas i sammanhang med lagstiftningen om de processuella tvångsmedlen i allmänhet, men erkände samtidigt, att, särskildt angående beslag af timmer, några närmare föreskrifter borde lämnas, och att den öfverordnade skogsmyndigheten kunde utfärda föreskrifter för skogsstatspersonalen uti detta afseende.

Emellertid anser jag, som deltog i lagutskottets behandling och beslut i ärendet, numera, att lagstiftning om beslag ej bör anförtros åt någon annan myndighet än Kungl. Maj:t och Riksdag.

Därför upptager jag frågan om reglerandet af beslag, dock ej i vidsträcktare mån, än som angår beslag enligt ifrågavarande förordning och särskildt försäljning af beslagtaget virke.

För närvarande försäljes det beslagtagna virket *under hand* — ofta för ett uppenbart underpris, enligt hvad som meddelats mig — femton, tjugu å tjugufem öre per stock.

Af de medel, som inflyta från försäljningen, tillfaller en tredjedel kronan och två tredjedelar åklagaren.

Då det många gånger gäller stora värden — från en enda person kunna beslagtagas tusental timmer, som dömas förbrutna — anser jag, att försäljning bör ske å offentlig auktion.

Försäljningen under hand af det beslagtagna virket kan sägas vara olämplig från två synpunkter: *dels* vet man ej, om staten tillnärmelsevis får hvad den kunde få för sitt virke, *dels* bibringas befolkningen den uppfattningen, att blott den betalar något till en statens skogstjänsteman under hand, får den framföra huru mycket undermåligt virke som helst till sågarne, hvilken uppfattning desto lättare vinner insteg, som i allmänhet den, från hvilken virket tages i beslag, från skogstjänstemannen efter beslaget, och innan beslagets laglighet pröfvats af domstol, återköper virket.

Enligt mitt förmenande borde i förordningen stadgas, att, då minst den eller den kvantiteten virke beslagtagits, försäljning skall ske å offentlig auktion, eller att köpeanbud å det beslagtagna eller andelar däraf finge af spekulanter ingifvas till revirförvaltaren före viss genom annons i ortens tidningar angifven dag.

I 3 § 1 mom. stadgas:

»Är skog af beskaffenhet, att för dess ordentliga skötsel och vård fordras afverkning af undermåligt virke, må ägare, som vill låta det virke skeppas, transporteras å järnväg till ort utom Västerbottens och Norrbottens län, sägas eller till pappersmassefabrikation användas, anmäla sig hos vederbörande revirförvaltare; och åligger det honom eller den skogstjänsteman, som i hans ställe förordnas, att verkställa den undersökning af skogen, som af omständigheterna påkallas.»

Om afverkning därvid befunnits ändamålsenlig, får skogsägaren tillstånd till afverkningen, och de träd, som böra afverkas, blifva af skogstjänstemannen utstämplade.

För denna förrättning är skogstjänstemannen enligt föreskrifter i 4 § berättigad till ersättning af skogsägaren.

Missbelåtenheten med denna bestämmelse och särskildt med dess tillämpning har varit mycket stor, hvarför det kan sägas, att det vore för orten ytterst fördelaktigt, om en lyckligare form för ersättning till jägeribetjäningen kunde utfinnas. En möjlighet vore, att ersättningen bestriddes af statsmedel och att skogsvårdsafgifter i någon lämplig form till statsverket inginge äfven för Norrbottens och Västerbottens län.

På grund af hvad jag anført, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t göra framställning, det Kungl. Maj:t täcktes låta ut-arbeta och för Riksdagen framlägga förslag till ändring af nämnda kungl. förordning i den af mig här ofvan antydda riktning.

Stockholm i januari 1906.

Axel Hedborg.
